

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

NO. 7

New York, N. Y. 10001 - 1973 m. BALANDŽIO-APRIL 6

66 METAI

SVEIKINAME SU PAVASARIO ŠVENTĖMIS - VELYKOMIS!

Ateina, ateina džiaugsmingos Velykos
Jau grįžtančios gervės padangėj suklyko. . .
Ir džiaugiasi žemė, šakoj pumpurėlis,
It daigas į saulę galvutę iškėlęs.
Ir džiaugias, kas gyvas, ir ilgisi širdys,
Velykiniu džiaugsmu pavasaris girdys!

J. NARŪNĖ

Džiaugsmingiausiai lietuvių švenčiama pavasario šventė Velykos. Su šia švente yra surišta daug įvairių tradicijų bei papročių.

Kada krikščionybė įsigalėjo vidurio Europos pagonių kraštuose, ir Lietuvoje įjungė į savo tradicijas dalį pagoniškų papročių. Tų laikų pagonybė labai iškilmingai švėsdavo "pavasario šventę". Tai buvo šventė atžymėti žiemos mirčiai, vasaros gimimui ir saulės grįžimui.

Kadangi visiems krikščionims Velykos buvo taip pat džiaugsmo ir triumfo Kristaus prisikėlimo šventė, simbolizuojanti mirties nugalėjimą, tai jas buvo lengva sujungti su pagoniškąja pavasario švente.

Velykų papročiai kilę ne tik iš pagoniškos pavasario šventės, bet ir iš gilios senovės. Paprotys valgyti kiaušinius Velykų sekmdienį ir dalinti juos vaikams bei

draugams greičiausia kilo iš to, kad gavėnios laike kiaušiniai buvo iraudžiamas valgis.

Senovės Egipte ir Persijoje kiaušinis buvo laikomas gyvybės arba atnaujinto gyvenimo simbolis. Senovės egiptiečiai ir persai turėjo paprotį dažyti kiaušinius ir juos valgyti pavasario šventės festivalio metu. Tad kiaušinis - šis senoviškas gyvybės simbolis - tapo krikščionių priimtas kaip naujos gyvybės prisikėlimo simbolis.

Kiaušiniai buvo dažomi raudonai, kas reiškia džiaugsmą, Velykų rytą, išlietą kraują ant Kalvarijos kalno, arba ugnį ir šviesą. Tad ir iki šių laikų visose tautosose yra likęs paprotys dažyti ir įvairiai marginti Velykoms kiaušinius.

Daugelyje vietų Velykų diena buvo žaidžiami įvairūs žaidimai su kiaušiniiais. Kiaušinių ritinėjimas išlikęs ir iki šių dienų. Net Prezidento parke Washington, D. C. margučiai ritinėjami.

(Tąsa 7 puslapy)

ROMANTISKASIS
VILNIUS.

BAZILIJONŲ
VIENUOLYNO
FRAGMENTAS

PRANEŠIMAS APIE NAUJAS VAJAUS LENGVATAS

1. SLA 85 metų vajas su visomis anksčiau nustatytomis taisyklėmis bei lengvatomis, kaip jau esame pastebėję, yra pratęsimas.

Laike šio vajas visoms reguliarioms apdraudoms - tiek su sveikatos patikrinimu, tiek be sveikatos patikrinimo - suteikiama 20% nuolaida nuo pirmų metų duoklių, o pradėdant su antraisiais metais pritaikomos reguliarios duoklės. Reiškia, įsigydamas "medical" apdraudą, aplikantas sumoka 80% pirmųjų metų duoklių, ir sekančiais metais jis sumoka reguliarias duokles. Non-Medical apdraudos atveju, aplikantui suteikiama 20% nuolaida nuo duoklių šalia įprastos 10% nuolaidos nuo Non-Medical mokesčių lentelių. Sekančiais metais jis moka reguliarias duokles su 10% nuolaida.

2. Visiems aplikantams, dar nepasiekusiems 60 metų amžiaus, kurie įsirašo laike šio vajas į V-1 apdraudos klasę (Viso amžiaus mokėjimą), suteikiama nuolatinė 10% nuolaida.

3. Tik šio vajas metu duodama ypatinga lengvata visiems SLA nariams, kurie nori pridėtinės apdraudos arba kurių apdraudos pribrešta (kaip, kad V-3 ar V-X atveju). Esantieji nariai gali atnaujinti savo apdraudas ar įsigyti pridėtinės apdraudas, išpildydami Non-Medical aplikacijas (melsvas aplikacijas), t. y., be sveikatos patikrinimo. Tokiu būdu nuo 60 iki 65 metų amžiaus jie gali įgyti iki \$1,000 apdraudos, o tarp 66 ir 70 metų amžiaus gali įgyti iki \$500, naudojant non-medical aplikacijas. Toji lengvata liečia vien esamus narius.

Pastaba: visi nariai virš 60 metų amžiaus privalo mokėti duokles pagal SLA Medical lenteles, nežifūrint to, kad išpildo aplikacijas be sveikatos patikrinimo.

SLA VAJAUS KOMISIJA

P. P. Dargis,
A. Chaplikas,

A. Budreckis,
Dr. S. Biežis.

REPORT ON NEW MEMBERSHIP DRIVE OFFERS

1. As we announced previously, the SLA 85th Anniversary Drive with all of its rules and offers is to be continued.

During the membership drive, a straight 20% discount on first-year premiums is offered for all regular classes of Medical and Non-Medical Insurance. The applicant pays 80% of his regular first year premiums, and in the succeeding years he pays the regular premium. In the case of Non-Medical Insurance, the applicant is given the 20% discount from the Non-Medical Tables in addition to the regular 10% discount. In the succeeding years he pays his regular premium with the 10% discount.

2. To all applicants under age 60, who sign up during the remainder of this membership drive in the V-1 Insurance Class (All-Life Payments) a permanent 10% discount on the premiums is offered.

3. For the remainder of this 85th Anniversary Drive, a special offer will be made to all SLA members who want additional coverage or whose insurance has matured (as in the case of V-3 or V-X). Present members can renew their insurance or obtain additional insurance by filling out Non-Medical applications. From age 60 to 65, the applicants can obtain up to \$1,000 insurance, while those between ages 66 and 70 can obtain coverage up to \$500 by using Non-Medical applications. Remember, only present members can use this offer.

Note: All members over 60 years must pay premiums according to the SLA Medical Tables, even though they submit the blue non-medical applications.

THE SLA MEMBERSHIP DRIVE COMMITTEE

P. P. Dargis,
A. Chaplikas.

A. Budreckis,
Dr. S. Biežis.

Tėvynė

LIETUVIŲ TARYBŲ
AMERIKOS ORGANAS

PUBLISHED SEMI-MONTHLY EXCEPT AUGUST
by the Lithuanian Alliance of America

Algirdas Budreckis, Managing Editor

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

307 WEST 30th STREET, NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone Lackawanna 4-5529

Entered as Second Class Matter November 18, 1910, at the Post Office
at New York, N. Y., under the Act of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai reikia siųsti neveliau,
kaip prieš savaitę, laikraščio numeriui išeinant.

Keičiant adresu būtina pranešti senasis adresas. Uz skelbimu turini
redakcija neatsako.

Istoriškasis SLA vėjus stiprina organizacija

SLA 85-erių metų gyvavimo sukaktuvinis vėjus naujiems nariams gauti Komisijos norimas kuo sėkmingiausiai praveisti, žinome, pratęsimas. Taigi, šis vėjus SLA istorijoje bus įrašytas kaip ypač svarbus organizacijai sustiprinti. Šis vėjus turi tapti visų lietuvių gerovės sustiprinimu, ne vien tik SLA vėjumi! Vėjus orientuotas kaip tik tąja kryptimi, tikslu pabrėžti tą didį Amerikos lietuvių pasiryžimą lietuviybės darbą palaikyti pačioje aukštumoje, kai įžengėme jau į 87-uosius SLA veiklos metus, kai lietuviai pamini 100 metų sukaktį, kaip masėmis mūs tėvai į Ameriką atvyko sau laimės ir Lietuvai laisvės siekdami. Šiuo SLA vėjumi kaip tik mums reikia dar daugiau parodyti savo veiklos pavyzdį mūsų jaunimui, kad lietuviai, kaip vienetas, organizuotumu, lietuviybės darbuose, Amerikoje dar gali ilgai klestėti.

Kiekvienas gautasis SLA organizacijai naujas narys mūsų Susivienijimui yra laimėjimas. Turėkim minty, kad tas laimėjimas yra ir visos tautos laimėjimas.

Organizatorių lenktyniavimas darbą taip pat pagyvina. Ypač šiuo lemiamu momentu - kai vėjus sėkmingai vyksta - svarbu jį dar pažymėtinau pagyventi.

Pratęstasis SLA 85 m. sukaktuvinis vėjus dabar turi kiekviena narį itin uždegti ir paraginti būti veiksmingu. Dabar Susivienijimas gali įrodyti visiems lietuviams tą didį laimėjimą, kad šiandien, kai yra svarbiausia išlaikyti ne tik seniausias mūsų organizacijas, įstaigas, bet įrodyti, kad lietuvių tauta yra sena ir su senomis, savomis kilniomis tradicijomis. SLA įrodo, kad lietuviai verti tinkamo pripažinimo ir laisvo politinio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo. Dar svarbu ir tai, kad iš visų lietuvių SLA yra vienintelė bendrinė organizacija, kurios steigėjų vyriausias tikslas buvo suvienyti visus lietuvius, ko mes ir dabar tebesiekiame. Susivienijimui gali priklausyti nuo pačių dešiniausių iki pačių kairiausių politinių pažiūrų lietuviai ir jų draugai.

Keista ir nedovanotina, kai susipratę inteligentiški intelektualai galšina laiką, kurdami naujus veiklai kūnus, juos puoselėja, dar tada, kai yra išauginta organizacija su šviesiomis tradicijomis, garbinga istorija, gražia didelių kovų praeitim, su virš 200 Kuopų, su virš 8,000 narių?! Kaip gali bet kuris susipratęs idealistas lietuvis jai nepriklausyti?! Naujų organizacijų ateitis tegali klestėti kraštuose, kur lietuvių visai nebuvo! Tegu LB išplečia savo veiklą ten.

JONAS VALAITIS

ALT PIRMININKAS PAS SENATORIUS

Dr. Kazys Bobelis, ALT pirmininkas, ir dr. Jonas Genys, ALT atstovas Washingtone, vasario 15 d. dalyvavo Vasario 16-tos minėjime senate, kur senatorius Charles Percy, senatorius Adlai Stevenson ir kiti padarė pareiškimus. Senatorius Percy iškėlė Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, okupa-

ciją, žmonių laisvės troškimą. Paminėjo S. Kudirką, 17,000 katalikų peticiją, Romo Kalantos susideginimą ir žmonių tautinės laisvės troškimą.

Pasakė, kad "yra mūsų pareiga aiškiai pasisakyti už Lietuvos Tautą ir užtikrinti, kad kontaktas bus palaikytas su Lietuva ir kitomis

Lithuanian Alliance of America

SEVENTH DISTRICT
LUZERNE AND LACKAWANNA COUNTIES, PA.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje
SEPTINTA APSKRITIS

balandžio - April 29 d. sekmadienį, 2 v. p. Konefal's Salėje, 458 Main Street, Edwardsville, Pa. ruošia suvažiavimą. Visos SLA 7-osios apskrities Kuopos prašomos atsiųsti savo delegatus. Apie suvažiavimą laiškų Kuopoms nebus siuntinėjama, todėl šį pranešimą malonėkit laikyti oficialiu kvietimu.

Nuoširdžiai kviečiame SLA 1-osios Apskrities narius ir kaimynus taip pat dalyvauti. Po suvažiavimo bus vaišės.

NELLIE T. BAYORAS, apskr. sekretorė

SLA 2 APSKR. SUVAŽIAVIMAS BIRZ-JUNE 3

Ruoškimės SLA Naujosios Anglijos 2-osios Apskrities suvažiavimui birželio-June 3 d. Lietuvių Klubo salėje, 67 Vernon St., Worcester, Mass. Pradžia 11 v. Suvažiavimas labai svarbus, nes šios apskrities ribose įvyks sekantysis SLA 58-asis Seimas Boston, Mass. 1974 m. liepos-July 1 d.

tautomis, kurių sienos uždarytos prieš laisvąjį pasaulį.

Remiu Voice of America pastangas pasiekti lietuviams informacija apie lietuviams svarbius įvykius.

Dabar, kaip sumažėjo politinis ir kariškas įtempimas Europoje, atėjo laikas žengti pirmyn ir panaikinti kliūtis prieš laisvę žmonių, informacijų ir idėjų judėjimą.

Tai yra viena svarbiausių Europos Saugumo Konferencijos uždavinių. Ypatingai turime saugoti kad ateityje būtų apsaugota Pabaltijo Valstybių žmonių laisvė ir gerovė ir nebūtų dėl jos likimo nepaisoma arba ji parduota. Seimos Chicagoje, Muenchene ir Neapoly taip pat yra paliestos šių problemų kaip ir seimos Varšuvoje, Vilniuje ir Kijeve".

Dr. Bobelis ir dr. Genys buvo asmeniškai priimti senatoriaus Percy ir ten kalbėjosi Europos Saugumo Konferencijos reikalais.

A. L. T. anglų kalbos laikraščiams ir televizijos ir radijo stotims išsiuntinėjo spaudos informacijos laiškus ryšium su Vasario 16-tąja, paaiškindamas jos reikšmę ir iškeldamas dabartinę Lietuvos padėtį. Vasario 16 d. per CBS Morning News komentatorius John Hart pranešė, jog lietuviai vas. 16 mini Lietuvos nepriklausomybės atstatymą 55 m. sukaktį. Parodė ir Lietuvos žemėlapi.

Amerikos Lietuvių Taryba ragina lietuvius rašyti padėkos laiškus už šių žinių perdavimą, adresuojant: Mr. John Hart
CBS Morning News
51 West 52nd Street
New York, New York

Amerikos Lietuvių Tarybos įsitaiga šiemet Vasario 16-tos proga išsiuntinėjo daug laiškus senatoriams, prašydama dalyvauti Vasario 16-tos minėjime senate - 100; laiškus kongresmanams, prašant dalyvauti Vasario 16-tos minėjime atstovų rūmuose - 435; laiškus lietuvių parapijų klebonams ir lietuvių kunigams, prašydama atlaikyti Vasario 16-tos proga pamaldas ir pasakyti atitinkamą pamokslą - 507.

Atsišaukimų visuomenę prašydama paramos ALT veiklai, Lietuvos laisvinimo kovoje - 5,000.

Įvairių atsišaukimų ALT sky-

SLA 1 kp. padėka

SLA pirmosios Kuopos Edwardsville, Pa. narių vardu pareikšta gili padėka SLA Pildomajai Tarybai už sušelpimą SLA 1-mosios Kuopos narių, nukentėjusių nuo 1972 m. birželio 23 d. potvynio. Kuopos finansų sekretorius Antanas Agurkis rašo: "Tad gi vardan tų visų narių ir pirmos Kuopos valdybos šimtai kartų: ačiū! ačiū!"

Sirgė SLA 1-mosios Kuopos pirmininkas ir buv. SLA viceprezidentas Viktoras Kamarauskas. Išbuvęs 6 savaites Veteranų ligoninėje, grįžo į namus sustiprėti. Visi Kuopos nariai linki jam sustiprėti ir greičiau pasveikti. A. A.

- Lietuvių Jaunimo Informacijos Centras, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114, aplinkraštyje praneša, kad laikraštėlių "Lietuvių Jaunimas" leis ir ateityje, bet tikisi reikiamo dėmesio iš Pasaulio Lietuvių Jaunimo S-gos.

Centro pirm. ir vyr. red. yra Gintaras Karosas. Organizacija ir redakcija atstovus turi netik įvairiose Amerikos lietuvių apylinkėse, bet ir kituose kraštuose.

riams ir bendradarbiaujančioms organizacijoms minėjimo ir aukų rinkimo reikalais. Taip pat išsiuntė rezoliucijų ir "press release" projektų skyriams, informavo lietuvių spaudą ir radijo apie Vasario 16-tos minėjimus senate ir atstovų rūmuose - 212.

Viso Amerikos Lietuvių Taryba, 1973 m. Vasario 16-tos proga išsiuntinėjo virš 6,000 laišku.

Tėvynė, 1973 m. balandžio 6 d.

BY-LINGUAL VISTAS AID CHICAGO ETHNICS

VISTA volunteer Alex Račkauskas, who was a public prosecutor in Lithuania, is active in Chicago's Lithuanian community. He owns a small watch repair shop, is a writer-photographer for the Lithuanian press and has worked as a translator of Polish, Russian, German and Lithuanian.

CHICAGO - "There are 200,000 Lithuanians in Chicago, and 4,000 are elderly poor", said VISTA volunteer Alex Račkauskas, pulling his car up to the basement apartment of a retired, disabled Lithuanian man.

Rackauskas, 63, and fellow VISTA Mikas Reklaitis, 70, had come to discuss the man's financial and housing problems. The man, who is crippled, had just been told to vacate his apartment.

Before they left, the volunteers arranged for the man to receive food stamps and promised to help him find another place to live.

Račkauskas and Reklaitis are among seven foreign-born VISTA volunteers serving in a new program in Chicago, Project Senior Ethnic Find.

VISTA is part of ACTION, the citizens service corps established by President Nixon in July, 1971 to administer volunteer programs at home and overseas. Over 4,000 VISTA volunteers serve in a variety of health, education, community development and legal services programs throughout the United States.

Other ACTION programs are the Peace Corps, Service Corps of Retired Executives (SCORE), Active Corps of Executives (ACE), Foster Grandparent Program, Retired Senior Volunteer Program (RSVP) and University Year for ACTION.

The goal of the Chicago program, started in September and sponsored by the Governor's Office of Human Resources, is to locate and assist the city's elderly ethnic poor, many of whom do not speak English and are unaware of aid available to them.

The program is the brainchild of ACTION's Region V director Myron Kuropas.

The VISTAS, who are bi-lingual

and senior citizens themselves, contact the poor through a variety of civic, church and community organizations, and through advertisements on ethnic radio and TV stations and in ethnic newspapers.

The cases they handle are a catalog of the problems of age complicated by language. A retired man is not receiving his social security checks. A couple, both janitors, are fired without notice. A woman's home is infested with roaches and she doesn't have enough to eat. Another can no longer afford to pay her rent.

The volunteers, who are well-versed in federal, state and local aid programs, help people fill out rent rebate or food stamp forms, explain the details of Medicaid or, when need arises, knock on doors at the welfare office or City Hall.

Said one, "It's astounding how few people know what benefits are available to them. Some don't even know about social security".

A colorful group with diverse backgrounds and a wide range of talents, the volunteers include:

Agnes Czachor, 68, who has been active in Polish-American

organizations since she was a teenager;

George Daczyszyn, 67, a Ukrainian who once designed "one of the biggest machines in the country" for Inland Steel;

Amanda Lehfeldt, 70, a frail-looking woman who is a force in the German-American Citizens League;

Antonio Faustini, 73, an Italian with 19 years experience as a radio announcer;

John Evanchuk, 67, a former gas station owner and budget forecaster for a meat packing company who speaks Ukrainian, Russian and Polish.

Reklaitis, who holds the distinction of having been the second-youngest general in the Lithuanian Army, is well known throughout Chicago's Lithuanian community.

Račkauskas began his career as a public prosecutor in Lithuania and is a public advocate today because "I am very happy here in the United States, and I would like to share my good luck with my fellow Lithuanians less fortunate than I".

Rackauskas says it's often dif-

ALGIRDAS BUDRECKIS

A Lithuanian Privateer During The American Revolution

During the American Revolution, the Continental Congress built and commissioned a number of men-at-war. Several colonies also maintained state fleets to engage the British warships and convoys. However, it was not the fledgling American Navy which bore the brunt of seafighting. The burden rested on the privateers. Privateers were adventurers, men of varied nationalities, who received letters of marque and reprisal from a warring state to prey upon and plunder the shipping of the enemy. During the Revolutionary War, privateers harassed the English on the seas. They captured British supply and munitions ships. Sometimes the more daring privateers even succeeded in taking British men-of-war.

Since privateering yielded much booty, it attracted many volunteers. On the other hand, privateering was a dangerous business. Many privateers died in the uneven seafights with the British. If captured, the privateers languished on the horrible prison ships in New York harbor or in English prisons. Commodore Herbert Hartley in his article "Down to the Sea in Yankee Ships" (AMERICAN LEGION, October, 1930) evaluates the role of the privateers as follows: "With all due respect to John Paul Jones, privateering did more to help us win the Revolution than the heroic efforts of our tiny navy".

One of these patriotic privateers was a Lithuanian nobleman - Feliksas Miklaševičius (Felix Miklaszewicz). Although the Poles claim

him as one of their own, neither his origins, nor his previous career in the Polish-Lithuanian Commonwealth had much to do with Poland Proper.

The Miklaševičius were a Lithuanian-Ruthenian noble family from the palatinate of Vitebsk. The family name was first recorded in Vitebsk. During the 17th century, it also appeared in the palatinate of Polotsk. Both provinces were part of the Grand Duchy of Lithuania, and the first loyalty of the Lithuanian-Ukrainian-Belarusian nobility was to the Grand Duchy. Their fortunes were tied to Vilnius, not to Warsaw.

There are no records of Feliksas Miklaševičius' past. We cannot determine where or when he was born. Only the archives of the majorat of Nesvyžius, home of the all-powerful Radvilas' family, contain several letters of a Miklaševičius to Karolis Radvilas. But none of these letters have the first name in the signature. The letters are dated 1748-1771. Their contents reveal that the author was a confidant of the Vilnius palatine, Karolis Radvilas. It appears that the author of the letters conducted Radvilas' affairs in Warsaw. To tie this Miklaševičius with Feliksas is improbable, because the handwriting in these letters does not match that of Feliksas in America. These same archives of the Radvilas show that an Antanas Miklaševičius, born in Mogilev, was a sergeant in the Radvilas' private army between 1760 and 1767. If these documents prove anything, it is the fact that

difficult to get people to apply for food stamps or rent rebates. "They feel like beggars taking handouts. It's pride from the old country. Many are so grateful for just being in the United States that they would never complain.

"We have to convince them that they have a right to these things", he says. "I tell them, 'Look at your calloused hands. You've worked hard all these years. You have contributed to the wealth of America. You have earned this assistance'."

Faustini agrees. "I explain that the United States government is like a father. It takes care of all its citizens".

Project Senior Ethnic Find has proven so successful in Chicago, says VISTA supervisor Glen Ann Jicha, that it is being expanded and new programs are being started in Gary, Cleveland and Detroit. Milwaukee and Minneapolis have also expressed an interest in the program.

Very few agencies, federal, state or local, meet the needs of the older, ethnic poor, says Mrs. Jicha. Hopefully, Project Senior Ethnic Find can collect enough statistical data to encourage agencies to hire ethnic people who can speak various languages.

the Miklaševičius family was in the service of Karolis Radvilas, in all probability, as client gentry. In the words of the Polish American historian Miecislav Haiman: "Felix Miklaszewicz, like many another noble of the north eastern provinces of Poland, must have found himself early within the orbit of the Prince's influence". (POLAND AND THE AMERICAN REVOLUTIONARY WAR, p. 70.)

Like his benefactor, Feliksas Miklaševičius participated in the Confederation of Bar, an armed attempt by patriotic Lithuanian and Polish nobles to rid their Commonwealth of Russian interference. He was forced to flee into exile together with Karolis Radvilas. Although most of Prince Radvilas' huge fortune was destroyed or seized by the victorious Russians, Radvilas gave financial assistance to his exile followers. Karolis Radvilas financed Casimir Pulaski who was in France with a number of other exile soldiers. It is possible that Miklaševičius was in France with them.

When news of the American Revolution reached Europe, Miklaševičius was either in Saxony with Radvilas, or in France with Pulaski. Inspired by the American call for assistance in their fight for freedom, Miklaševičius responded and left for America. One cannot determine when he arrived in America, there are no documents for the period prior to 1782. Miklaševičius, in all probability, arrived earlier. He might have come over with Pulaski.

It is impossible to explain why this nobleman from land-locked Lithuania chose to fight for the American cause as a seaman. He might have joined some privateer earlier as a means of serving the

(Continued on Page 4)

A Lithuanian Privateer...

(Continuation from p. 3)

Americans. On the continental bond of "Prince Radzivil" he gave his occupation as "mariner". Since he became commander of this vessel, he must have had some practical knowledge of naval warfare. An excellent training for landlubbers was to join as a sailor on a privateering ship.

In 1778, Casimir Pulaski proposed to the governor of Maryland that a brig be furnished for sea action. But this proposal came to nought. Miklaševičius may have had a hand in this project.

Successful participation in privateering expeditions earned Miklaševičius so much money that he was able to purchase his own vessel and use it to pursue the British in 1782. This was after General Cornwallis had capitulated at Yorktown. Though land operations had virtually ceased at the time, the sea war continued. Miklaševičius efforts are noteworthy because he rallied forth toward the end of the war, when according to the noted naval historian Charles Lincoln, "privateers were few in number, the risks of venturing greatly increased".

The Continental bond which Miklaševičius gave on September 5, 1782 in exchange for the letter of marque given him by the Continental Congress is the first American document about him. In fact, we learn that the first ship of Miklaševičius was the "Scotch Trick". He probably bought it second-hand and retained the old name. In the bond, Miklaševičius is named as sole owner of the boat. Its captain was Joshua Wing of Boston. The bond was subscribed also by captain Wing and Joshua Godfrey of Boston, Massachusetts. Boston is also given as Miklaševičius' place of residence.

The "Scotch Trick" was not a large vessel. It was a large boat propelled by oars and a sail. Twelve men armed with muskets constituted the crew. Its armaments consisted of two guns. This small size is not surprising, for during the Revolutionary War even smaller boats served as privateers. While large ships had up to 150 men in the crew and 20 guns, while they plied the ocean, the smaller boats cruised near the American shores, lurking in small inlets and off islands to surprise enemy supply ships.

Sometimes the small privateers would band together into a coastal flotilla. These flotillas were dangerous even to large British ships. At times the banded privateers attacked ships unexpectedly at night. Miklaševičius' "Scotch Trick" also performed coastal service. Despite the late season, she pursued English ships on the coast of New England and New York. She descended as far south as Chesapeake Bay. Apparently Miklaševičius' raids were successful, because they encouraged him to think of a larger vessel.

On March 18, 1783, Miklaševičius appeared before the Council

of the Colony of Massachusetts Bay, as proprietor and captain of a new vessel, and applied for a commission to cruise against the enemies of the United States. The Council gave him a letter of marque that same day. The commission read:

"Felix Miklaszewicz, Boston, Petition dated Boston, March 18, 1783. Signed by said Miklaszewicz, in behalf of himself and others, of Boston asking that he be commissioned as commander of the schooner "Prince Radzivil" (privateer), ordered in Council, March 18, 1783, that a commission be issued". (See: Secretary of the Commonwealth, MASSACHUSETTS SOLDIERS AND SAILORS OF THE REVOLUTIONARY WAR, Vol. X, Boston, 1902, p. 728).

From the original documents in the Library of Congress (PAPERS OF THE CONTINENTAL CONGRESS, 196, XII, 18,) and those of the archives of Massachusetts in Boston (MASSACHUSETTS ARCHIVES, Vol. 172, p. 313), we learn that Miklaševičius gave Continental and State bonds, each for \$20,000 as was the practice. He was not the sole owner of the schooner. The other owners were Samuel Dogget and Max Myers, both of Boston, whom Miklaševičius had evidently recruited to his plans and assistance. Caleb Coolidge and John Cause subscribed the bonds as witnesses.

The new boat was a two-masted schooner. It had 6 guns, 2 mortars and muskets for a crew of 15 men. Though the schooner was the work of Yankee shipwrights and though Miklaševičius had established himself as a Boston patriot, the name "Prince Radzivil" was a symbolic reminder of Lithuania and the privateer's former benefactor, prince Karolis Radvilas.

The "Prince Radzivil" was a formidable vessel. It quickly put out to sea to serve the war effort. But news of armistice between the Americans and England soon interrupted its activities. The armistice was signed on January 20, 1783, but the Continental Congress only learned of it on March 24th. On the following day, Robert Morris, Agent of the Navy, gave orders recalling all American vessels cruising under the commission of the United States. Before these orders reached all ships at sea at least another month elapsed.

Since privateers left no logs, the career of Miklaševičius on the seas cannot be reconstructed with accuracy. The Polish American historian Haiman, during the George Washington bicentennial in 1932, corresponded with Colonel Edgar Erskine Hume, USA, President of the Society of the Cincinnati in the State of Virginia. M. Haiman presented a list of Polish officers (including Lithuanians of course - A. B.) who fought in the American Revolution and inquired about the eligibility of their descendants to join this exclusive

American society. Miklaševičius was included in this list. As per Poles in the Navy, Col. Hume replied: "I do not think that any were eligible to the Cincinnati as privateer service, like militia service did not give eligibility". Like other privateers Miklaševičius remains unsung hero of the Revolutionary War.

After the war he turned to business as a merchant shipper. The next trace of Miklaševičius is found in the South. The Georgia historian E. P. Wilson mentions Miklaševičius, showing that he transacted some business with Puritans from South Carolina, who had settled in Liberty county. His name appears frequently among the records of property deeds of that county under the following spelling: De Miklasiewitch, De Miklasravezit, de Miklaszerwene. These references cover the period 1785-1795 and indicate that he was a wealthy man.

During the first census in 1790, he resided in Charleston, South Carolina in the environs of St. Philips and St. Michael's Parish. According to the census, his household consisted of "two free white males over 16 years old, one free white female and two slaves". Feliksas Miklaševičius died in Charleston and his remains were probably laid to rest in that city.

As we approach the bicentennial of the American Revolution it would be proper to remember Feliksas Miklaševičius, patriotic defender of the Polish-Lithuanian Commonwealth, Massachusetts citizen and commissioned Yankee privateer.

Cicero, Ill.

MIRĖ

Mirė Ipolitas Marcinkus. Jis buvo veiklus, čia gimęs respublikonas. Paliko liūdinčią šeimą. Atrodė sveikas, bet netikėtai prisikabino liga ir nepaleido, kol amžinai užmigdė. Serminė buvo pilna vaiznių. Atsisveikino daug žmonių.

Iš Romos atvyko velionio brolis vyskupas P. Marcinkus. Šių metų kovo 24 d. pats vyskupas su kitais pagalbininkais atnašavo mišias. Po pamaldų velionis nulydėtas į Sv. Kazimiero Lietuvių kapines.

K. P. DEVEIKIS

NORINTIEJI VYKTI

Į LIETUVĄ

GEGUŽĖS-MAY 16

skubiai registruokitės įmokėdami \$150.00

Afton Tours, Inc.
1776 Broadway
New York, N. Y. 10019
Tel.: PLaza 7-9595

Cable Address:

Afton Tours,
New York, N. Y.

Pilna kaina \$860.00. Ekskursijos dalyviai lankysis Maskvoj ir Rygoj. Iš Vilniaus vyks į Leningradą. Iš ten birželio-June 6 grįžta į New Yorką.

Chicago, Ill.

Lodge No. 208 held their elections for 1973. The following is a list of the new elected officers: Alice Waslewski - Pres., Martha Kuper - V. Pres., Anna Jagiella - Fin. Sec., Virginia Shimkus - Rec. Sec., Florence Kraus - Treas., Evelyn Norbut - Trustee, Harriette Apke - Trustee, Dr. Lydia Zaleska - Lodge doctor.

Anna Jagiella is in her 32nd year as financial secretary. Before that she was a trustee for four years.

Virginia Shimkus is in her 31st year as recording secretary while Dr. Lydia Zaleska is starting the 20th year as lodge doctor.

Chapter No. 208 is very proud and happy to commemorate Dr. Elizabeth Satkoff as charter member who helped organize the chapter back in 1915. In fact, Lodge 208 was the first woman's lodge.

SLA MOTERŲ KUOPOS VEIKLA

SLA 134-osios moterų Kuopos pirmasis 1973 metų susirinkimas įvyko kovo 2. Buvo gausus ir darbingas. Aptarta daug svarbių reikalų. Minutės atsistojimu narės pagerbė mirusias, o sergančiom palinkėta greit sustiprėti ir pasveikti.

Knygoms tikrinti raportą perskaitė E. Juknaitis. Narės komisijai už gerai paruoštą raportą padėjo. Padėka teko ir Christinai Austin, einančiai finansų sekretorės ir išdininkės pareigas ir už gerą knygų ir finansų tvarkymą.

Susirinkimui pasibaigus buvo suruoštos vaišės. Prie skoningai papuošto stalo buvo pasveikintos gimtadieni mininčios narės. Ypačiai gražiai buvo pagerbta Kuopos pirmininkė Elena Čižauskienė. Jai suruošta staigmena, kurios ji nesitikėjo. Netikėtas pagerbimas ją sužadino iki ašarų!

Vaišes suruošė Zinaida Ralf, Christine Austin, E. Juknis ir A. Halek. Jos suruošė vaišes ir dar įteikė pluoštą puikių gėlių. Elena Čižauskienė, vis dar labai sužadinta, nuoširdžiai padėjo.

NARE

Miami, Fla.

ATSIKĖLE GYVENTI
MUZ. Z. JONUŠAS

Muzikas Zenonas Jonušas, muziko Broniaus Jonušo brolis, 20 metų gyvenęs Columbia valstybėj, P. Amerikoje, persikėlė į JAV ir apsigyveno Miami, Floridoje. Jo adresas: 4645 S. W. 95 Avenue, Miami, Florida 33165.

Pastovų darbą gavo Cannon Music Company. Verčiasi mokydamas muzikos, taip pat taiso įvairius muzikos instrumentus.

Būdamas Vokietijoje, 1945 m. gyveno Eichstet-Rebdorfo pabėgėlių stovykloje, Bavarijoj kur buvo įsteigęs mišrų ir vyrų choras, vyrų okteta - ir jiems vadovavo. Stovykloje suruošė kelis šeimyninius ir Eichsteto mieste tris viešus koncertus.

Tėvynė, 1973 m. balandžio 6 d.

KOPERNIKUI PAGERBTI SAVAITE BAL. 23

KOPERNIKO TAUTYBĖ IR VILNIAUS UNIVERSITETAS

Vokiečių ir lenkų ginčas dėl Mikalojaus Koperniko tautybės vėl iškilė, kai šiomis dienomis nuo Koperniko gimimo minima 500 metų sukaktis. Ginčas vyksta net Amerikos Kongrese.

Bal. mėnesį Smithsonian Institutas, Washington, D. C. tą sukaktį paminės, paštas išleis ženklą, o prezidentas Nixon, pradėdamas balandžio 23, paskelbs "Koperniko savaitę".

Lenkų kilmės kongresmenai sako kalbas, ragina amerikiečius tinkamai paminėti. Tuo pačiu metu kongresmenas John Rarick (dem. iš La.) į Congressional Record knygą įrašė: "Kopernikas buvo vokiečių". Jis kaltina ne tik lenkus, bet ir spaudą, kuri klaidinanti visuomenę, tikrą prūsų priskirdama lenkams. Jis dar mato, kad tam sąmokslui talkina ir Rytų Europa.

Kiti dar tvirtina, esą Koperniko tautybės nebus galima įrodyti, nes jis gerai kalbėjo lenkų ir vokiečių kalbomis, bet galvojo lotyniškai. Ta kalba ir savo knygas parašė.

Italų kilmės kongresmenas Frank Annunzio (dem. iš Ill.) kalbėdamas prašė nepamiršti, kad Kopernikas mokėsi Italijoje, ten gavo įkvėpimą tyrinėjimams ir padarė seną teoriją apie saulės sukimosi aplink žemę. Jei ne Italija, esą, Kopernikas nebūtų žinomas.

Graikai sako, kad pirmiau negu Kopernikas, graikas Aristarchus skelbė, jog galima manyti, jog ne saulė, bet žemė sukasi. Aristarcho vardu pavadintas krateris Mėnulyje.

Kadangi Kopernikas bendradarbiavo ir su Vilniaus universitetu, jame turėjo bendradarbių, pasekėjų ir pritarėjų, kaip į Prūsų žemėje gimusių, ir lietuviai gali reikšti pretenzijų, nes prūsai juk yra lietuvių broliai.

Šia proga, įdomios medžiagos pateikia apie Koperniką Lietuvos mokslininkai. Vytautas Žitkevičius rašo:

Astronomijos reformatorius, naujosios astronomijos pagrindų kūrėjas, Renesanso epochos žymus atstovas, lenkų mokslininkas Mikalojus Kopernikas gimė Torunėje, turtingo pirklio šeimoje. Jis gavo labai gerą tiems laikams išsilavinimą: mokėsi Krokuvos universitete, vėliau studijas tęsė Italijos universitetuose - Bologna, Padova, Ferarora (1496-1503).

Nuo 1510 m. iki pat mirties 1543 m. Kopernikas gyveno Fromborke, nedideliame miestelyje Lenkijos šiaurėje, kur dirbo administracinį darbą, vertėsi gydytojo praktika ir daugiausia dėmesio skyrė astronomijos teorijai ir praktikai. Čia galutinai išsikristalizavo naujosios astronomijos užuomazgos, čia gimė garsusis Koperniko veikalas, atnešęs jo autoriui pasaulinę šlovę, o astronomijai - teisingą evoliucijos kryptį, mūsų dienomis atvedusią į kosmoso užkariavimo epochą.

Ką naujo davė astronomijai Kopernikas? Įvertinti jo indėlio į mokslo svarbą, turime prisiminti astronomijos būklę nuo seniausių laikų iki Koperniko epochos.

Pirmaisiais astronomais buvo šilandien visiškai nežinomi dangaus stebėtojai, kurie kaupdavo stebėjimų metodika ir duomenis, perduodavo savo samprotavimus ir išvadas.

Mezopotamijoje, Egipte, senovės Kinijoje astronomų sukauptos žinios buvo gana išsamios. Jie puikiai pažino žvaigždėtą dangų, mokėjo numatyti Mėnulio fazes, planetų judėjimus, žinojo metų ilgumą, padėjo pagrindus kalendoriniam laiko skaičiavimui, mokėjo numatyti Saulės užtemimus, samprotavo apie Žemės sferiškumą ir t. t.

Senovės pasaulio mokslo laimėjimus apibendrina graikų filosofas Aristotelis, kuris laikė Žemę rutuliu, nejudamai stovinčiu pasaulio centre, apie kurį "sukasi" visi dangaus kūnai. Pastatęs į visatos centrą Žemę ir privertęs visus dangaus kūnus sukintis aplink ją, Aristotelis padėjo pagrindą vadinamajai geocentrinei pasaulio sistemai (graikiškai ge-žemė).

Šią sistemą toliau išvystė Aleksandrijos mokslininkas Klaudijus Ptolomėjus mūsų eros antrajame šimtetyje, ir ji moksle išsilaikė iki Koperniko reformos.

Aristotelio ir Ptolomėjaus geocentrinę sistemą ėmė griauti Kopernikas. Jis priėjo racionaliausią išvadą apie pasaulio sandarą ir teigė, kad planetos, jų tarpe ir Žemė, sukasi aplink Saulę, kuri yra visatos centre. Tai - heliocentrinė sistema (graikiškai helios - saulė).

Kopernikas pabrėžė, kad regimojo dangaus sukimas yra netikras ir kad jis atsiranda dėl tikro Žemės judėjimo - sukimosi aplink savo ašį ir skriejimo aplink Saulę. Žemė, išjudinta iš visatos centro, pasidarė ellipse planeta. Vadinasi, fizikos dėsniai, nustatyti Žemėje, turi galioti danguje klaidžiojančioms Žemės seserims - planetoms, jos turi būti materialios, kaip ir Žemė. Nebeliko skirtumo tarp dangaus ir Žemės.

Revoliucinės idėjos nebuvo išgalvotos, bet paremtos išsamiais stebėjimų ir matavimų duomenimis, nors iki teleskopo išradimo dar buvo 60 metų.

Jos, išdėstytos stambioje Koperniko knygoje, nepatiko bažnyčiai. Kad šios idėjos neplistų visuomenėje, Koperniko knygą įtraukė į draudžiamų skaityti sąrašą, o atkakliuosius naujų idėjų skleidėjus persekiojo, kalino, degino ant laužų.

Koperniko visata dar buvo tolima nuo šiuolaikinio jos vaizdo. Saulė dar nebuvo laikoma žvaigžde. Visatos ribą sudarė nejudančių žvaigždžių sfera. Planetų judėjimo ypatybės buvo aiškinamos Ptolomėjaus idėjų šviesoje. Šios teorijos trūkumus palaipsniui šalino vis augančios žinios, besiremiančios teisingu Koperniko sukurtu pagrindu.

Taigi Kopernikas pagrįstai laikomas moderniosios astronomijos tėvu, šiuolaikinio mokslo pagrindų kūrėju. Nuo jo epochos ėmė sparčiai vystytis fizika, matematika ir visi gamtos mokslai.

Lietuvos teritorijoje Koperniko idėjos plito iš senojo Vilniaus universiteto ir prie jo įsikūrusios astronomijos observatorijos. Čia dirbę garsūs tuo metu astronomai Počebutas, Sniadeckis, Slavinskis ir kiti uoliai ieškojo Koperniko idėjų patvirtinimo ir jas skleidė visuomenėje. Bet astronominis gyvenimas labiausiai pagyvėjo kai buvo paleisti pirmieji dirbtiniai Žemės palydovai.

Įgyvendinta sena Vilniaus astronomų svajonė - observatorija iškelta iš miesto į Molėtų rajono Čiulėnų teritoriją. Ateityje čia išaugs rimta mokslinio darbo įstaiga, aprūpinta šiuolaikiniais astronominiais įrankiais ir laboratoriniais prietaisais. Tuo rimtai rūpinasi Lietuvos Mokslų akademijos vadovybė, Fizikos ir matematikos institutas bei astrofizikos sektorius.

Naujosios Lietuvos observatorijos statyba leis išplėsti tyrinėjimų tematiką, pagausinti astronomų įnašą į astronomiją.

New York, N. Y.

SLA 99 MOTERŲ KUOPOS TAUTINEI FONDACIJAI

SLA 99 Moterų Kuopos narės savo kovo mėn. susirinkime New Yorke nutarė paaukoti savo dividendų čekius Tautinei fondacijai. Kuopos finansų sekretorė Liucija Sperauskienė įteikė SLA centrai sekancijų narių endorsuotus čekius: Liucija Sperauskas, Marija Šveikauskas, Genovaitė Diržys, Elena Legeckis, L. Vilkutaitis, Marija Kregždė, ir Henrika Kirkyla. "Turime vilčių, kad mūsų Kuopa 100% prisidės prie tos aukos Tautinei fondacijai", tarė L. Sperauskienė. Tai yra pirmas atsitikimas, kad visa Kuopa įteikė savo dividendus SLA kultūriniais reikalams.

Brooklyn, N. Y.

SVEIKSTA

Ilgametis SLA 38 Kuopos organizatorius ir vicepirmininkas Petras Mačys atsigauja ligoninėje po rimtos pneumonijos. Kuopos pirm., adv. Stephen Bredes, Jr., Kuopos ir visų draugų vardu linki broliui Petruil greit pasveikti.

Boston, Mass.

SEKMINGAS RADIJO PARENGIMAS

Kovo 11-tą, seniausių Lietuvos radijo programų Naujoji Anglijoje, 39 m. sukaktuvinėje metinėje Talentų Popietėje, ir "Miss Lithuania of N. E." Baliuje buvo pagerbti panelė Patricia Tamošiūnaitė iš Brockton, Mass. Už geriausiai pasirodantį talentus dovanas laimėjo: Veronika Bizinkauskaitė iš Brockton, Mass. ir Vida Beder iš Westwood - už skambinimą pianu. Julija, Kazys, Ričardas ir Danutė Grausliai iš Nashua, N. H. - už dainavimą; An-

drius Krislukėnas iš Milton, Mass. - už smuiku grojimą.

Už šokių atlikimą premijas laimėjo: už pensininkų polką - Julia Barz iš Dorchester, Mass. ir Jonas Ūselis iš So. Boston, Mass.; "Mamės ir Papės" polką - Jonas ir Florencija Tamošiūnai iš Brocktono, gražuolės Patricia Tamošiūnaitės (tėveliai); už Jaunimo Polką - Julia ir Kazimieras Grausliai iš Nashua, N. H. (brolis ir sesuo); už valsą - Kazys ir Jane Navokauskai iš Providence, R. I.; už Tango - Danutė Grauslytė ir Antanas Račkus iš Nashua, N. H.; už twist - Danutė ir Ričardas Grausliai iš Nashua, N. H. (brolis ir sesuo).

Fantus laimėjo - Marijona Yalmokienė iš S. Bostono, Regina Makaitienė iš Dorchesterio, Eugėnija Račkusienė iš Dorchesterio, Ona Girulienė iš So. Bostono, Alekas Kondraška iš Dorchesterio, Izidorius Vasyliūnas iš Somerville, ir Gene Viltienė iš Dorchesterio.

Šių programų vedėjai Steponas ir Valentina Minkai nuoširdžiai dėkoja atsilankusiai publikai, programos dalyviams, šeiminiškėms kurios iškepė ir paaukojo tiek daug skanumynų; dekoja visiem už sveikinimus programos knygoje, visiem už pinigines dovanas, ir specialiai dėkoja maloniai gaspadinei Monikai Plevokienei ir jos padėjėjom, baro darbininkam, prie įžangos durų padėjėjams ir kabininkei Stelai Maneikienei. Taipgi dėkoja laikraščiams už korespondencijas apie šį rengimą.

STEPONAS IR
VALENTINA MINKAI

S. L. A. VICEPREZIDENTAS
A. CHAPLIKAS WASHINGTONE

SLA Viceprezidentas Aleksandras Chaplikas kovo 18 d. lankėsi Washingtone ir dalyvavo Disabled American Veterans suvažiavime. Tarp kita, kovo 19 d. jis lankėsi ir pas Kongresm. Joseph Moakley.

ISMOKAMOS APDRAUDOS

ISMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

1973 m. sausio 27 d.

Edvardas Sinkevičius, 38 Kuopa, Brooklyn, N. Y.

1973 m. vasario 3 d.

Rūta M. Kaunelis, 352 Kuopa, Detroit, Michigan.

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$1,000.00

ISMOKAMOS LIGOJE PASALPOS

1973 m. vasario 3 d.

J. Uksas, 36 Kp., Chicago, Ill. sirgo 5 sav. 5 d.

V. Chester, 64 Kp., Baltimore, Md. sirgo 11 sav. 6 d.

J. W. Schrader, 141 Kp., South Fork, Pa. sirgo 12 sav.

E. Zilinskienė, 186 Kuopa, Alliance, Ohio sirgo 2 sav. 2 d.

VISO . . . . . \$ 204.26
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$1,595.76

ISMOKAMOS APDRAUDOS

1973 m. sausio 27 d.

ANTHONY MALISHAUSKY, 252 Kp., Muskegon, Mich., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1927 m. gegužės 8 dieną, mirė 1972 m. gruodžio 2 dieną. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Annai Malishausky. . . . .

ONA KISKIENE, 365 Kp., Jamaica Plain, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1939 m. liepos 1 d., mirė 1972 m. lapkričio 3 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai Lenai Janulis. . . . .

VISO \$961.00

1973 m. vasario 3 d.

MARĖ LINKEVIČIENĖ, 10 Kuopa, Philadelphia, Pa., gimusi Hazleton, Pa. Prie SLA prisirašė 1918 m. spalio 7 d., mirė 1972 m. gruodžio 28 d. Apdrauda išmokėta velionės dukteriai, Mary P. Boyle. MORTA USAITIENĖ, 35 Kuopa, Wilkes Barre, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1914 m. gegužės 10 d., mirė 1973 m. sausio 14 d. Apdrauda išmokėta velionės seserėčiai Mary Ann Riceš.

AGNES STACEWICZ, 36 Kp., Chicago, Ill., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1919 m. balandžio 6 d., mirė 1972 m. gruodžio 17 d. Apdrauda išmokėta velionės vyrui Juozui Stacewicz.

ZIGMAS CAPLIKAS, 66 Kuopa, Ansonia, Conn., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1929 m. sausio 6 d., mirė 1973 m. sausio 17 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Lillian Chaplikas.

JONAS PETRAITIS, 77 Kp., Rockford, Ill., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1913 m. spalio 1 d., mirė 1973 m. sausio 11 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Veronikai M. Petraitis.

MARĖ MINEVIČIUTE, 128 Kuopa, Carnegie, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1923 m. lapkričio 11 d., mirė 1973 m. sausio

21 d. Apdrauda išmokėta Edward Shurman ir Josephine M. Sundby.

POVILAS BRAZAITIS, 359 Kuopa, Dorchester, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1928 m. birželio 6 d., mirė 1972 m. gruodžio 14 d. Apdrauda išmokėta velionio sūnui Edmund T. Brazaitis.

VISO . . . . . \$ 3,400.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$11,711.00
1973 m. vasario 10 d.

JUSTIN ROEBUCK, 185 Kuopa, E. Chicago, Ind., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1929 m. lapkričio 12 d., mirė 1973 m. sausio 27 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai Jean Karalius.

DANIELIUS LAURINAITIS, 187 Kp., New Philadelphia, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1929 m. gegužės 1 d., mirė 1973 m. sausio 13 d. Apdrauda išmokėta velionio žmonai Agnes Laurinaitis.

VISO \$1,600.00
1973 m. vasario 24 d.

VINCAS PERMENAS, 43 Kp., So. Boston, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1919 m. kovo 2 d., mirė 1972 m. gruodžio 10 d. Apdrauda išmokėta velionio dukteriai, Gertrude Baratta.

MIKAS ČEPULIONIS, 57 Kp., Worcester, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1920 m. vasario 1 d., mirė 1973 m. sausio 17 d. Apdrauda išmokėta velionio brolio dukteriai Annai Chapulonis.

IZABELĖ MOLIENĖ, 43 Kp., So. Boston, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1933 m. balandžio 12 d., mirė 1973 m. sausio 1 d. Apdrauda išmokėta velionės vyrui Mokolui Molejui.

FELIX KWEDAR, 115 Kp., Wilkes Barre, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė 1954 m. vasario 26 d., mirė 1973 m. vasario 2 d. Apdrauda išmokėta velionio gimnaiti Nellie Zavatskas.

VISO . . . . . \$ 1,250.00
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$14,561.00

ISMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

1973 m. vasario 10 d.

Richard Legeckis, 126 Kuopa, New York, N. Y.

1973 m. vasario 25 d.

Jonas Balys, 369 Kp., Washington, D. C.
Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$2,000.00

ISMOKAMOS LIGOJE PASALPOS

1973 m. vasario 10 d.

A. Masonis, 1 Kp., Edwardsville, Pa. sirgo 12 sav. -

A. Kaulakis, 36 Kp., Chicago, Ill. sirgo 7 sav. 5 d.

P. Naginonis, 57 Kp., Worcester, Mass. sirgo 8 sav. 3 d.

J. Petraitis, 77 Kp., Rockford, Ill. sirgo 11 sav. 6 d.

D. Laurinaitis, 187 Kp., New Philadelphia, Pa. sirgo 11 sav. 6 d.

Hamilton, Ont.

SLA 72 KP. VEIKLA

Kovo 24 SLA 72 Kp. visuotinas narių susirinkimas E. ir J. Bajoraičių patalpose buvo gausus ir darbingas.

Į Kuopos veiklą aktyviai įsijungė naujai išrinktas organizatorius Rimas Matukaitis, kuris per trumpą laiką į SLA įrašė 4 naujus narius.

R. Matukaitis yra jaunuolis, tai ir į SLA įrašė visus jaunos, nuo 20-25 metų. Du jų jau baigę mokslus ir turi, pagal savo profesijas, tarnybas, kiti dar studijuoja.

Jaunuolių į SLA įsirašymas yra labai naudinga vieta Kuopai ir aplanai visam Susivienijimui. Džiugu, kad jaunieji SLA nariai gerai kalba tėvų ir šio krašto kalbomis. Reikalui esant Kuopa galės išrinkti atstovą iš narių tarpo atstovauti Susivienijimą ir tarpe kanadiečių.

Nariai vienbalsiai pasisakė ruošti gegužinę liepos 22 d. A. Padalskio sodyboje. Iš gauto pelno įamžinti Romo Kalantos vardą į KLF įnešant jo vardu \$100. Tam tikslui sukelti lėšų bus išlaimėjimai. Šį planą nuosirdžiai parėmė J. Paukštys, T. Repšys, P. Dauginas, Z. Pulianauskas, V. Matukaitis ir X, šiam tikslui paaukodami.

Susirinkime buvo pagerbtas A. Kauspėdas išbuvęs vienuoliką metų Kuopos išdininku. Ta proga Kuopos pirm. J. Šarapnickas iškėlė A. Kauspėdos nuveiktus darbus Kuopai ir Susivienijimui. Jis pabrėžė, kad dėka A. Kauspėdos darbštumo ir pareiškimo SLA 72 Kuopa pasiekė ryškios veiklos. Dabar SLA 72 Kuopa gali ir medžiaginiai paremti lietuvišką ir Lietuvai vaduoti veiklą.

Susirinkimui pristatytas savanoris-kūrėjas P. Pleskevičius, knygos - Mes Nešėme Laisvę autorius. P. Pleskevičius nors ir karo invalidas, kankintas, kalintas pirmosios rusų okupacijos metu, bet dvasioje stiprus kaip ažuolas. Jis pareiškė pagal išgalę pasidarbuosiant ir Susivienijimui.

Susirinkimui pasibaigus sekė vaišės. Vaišingieji ponai Bajoraičiai, padedant J. Varnui, narius ir svečius vaišino skaniais valgiais. Visų nuotaika buvo draugiška.

SLA NARYS

S. Kubilius, 187 Kp., New Philadelphia, Pa. sirgo 6 sav. -

J. Lukas, 211 Kp., Mahanoy City, Pa. sirgo 10 sav. 6 d.

VISO \$339.86

1973 m. vasario 24 d.

V. Abecūnas, 34 Kp., New Britain, Conn. sirgo 10 sav. 1 d.

V. Šilkaitis, 125 Kp., Melrose Park, Ill. sirgo 5 sav. 6 d.

P. Gabalis, 191 Kp., E. Cambridge, Mass. sirgo 2 sav. 2 d.

A. Palazienė, 207 Kp., Manchester, Conn. sirgo 11 sav. 6 d.

A. Junca, 302 Kp., Trenton, N. Y. sirgo 11 sav. 6 d.

J. Nakas, 352 Kp., Detroit, Mich. sirgo 4 sav. 1 d.

VISO . . . . . \$ 255.77

Nuo šių metų bendrai viso \$2,191.39

Detroit, Mich.

HAMILTONO MERGAIČIŲ CHORO BELAUKIANT

Hamiltono mergaičių choras "Aidas", vadovaujamas Vaclovo Verikailio, atvyksta į Detroitą balandžio 29 d. 3 v. p. p. Mercy kolegijos McAuley auditorijoje, 8200 W. Outer Dr., koncertui. Jis bus turtingas ir įdomus. Paminėtina, kad jie Detroito koncertuos pirmą kartą. Choras padainuos 23 dainas, kurioms vadovaus ir kai kuriose solo dainuos solistas Vaclovas Verikailis. Akompanuos pianistas Jonas Govedas.

Šis Hamiltono mergaičių choras "Aidas" yra koncertavęs Chicagoje, Clevelande, Hartforde, New Yorke, Montrealyje, London, Ont., kelis kartus Toronte ir daug kartų įvairiomis progomis Hamiltone. Visur choras publikos buvo šilgai sutiktas ir susilaukė gražių atsiliepimų spaudoje.

Jūrų šaulių "Svyturio" Kuopa kviečia visus Detroito, Windsoro ir apylinkių lietuvius koncerte kuo skaitlingiau dalyvauti ir tuo parodyti hamiltoniečiams, kad ir Detroito gyvena meną įvertinančių lietuvių ir dar gana daug!

BIRUTININKIŲ

SEKMADIENIO POPIETĖ

Birutininkės kovo 25 d. Lietuvių Namuose buvo surengtos sekmdienio popietė su menine dalimi ir vaišėmis. Meninę dalį atliko LB suorganizuotas jaunimo teatras, kuriam vadovauja akt. Karolis Balyš. Solistė Danutė Petronienė padainavo: "Gimtinės beržai" ir "Laukiu tavęs ateinant". Akompanavo Regina Šližytė.

Jauna deklamuotoja Rasa Zemaitytė padeklamavo Maironio eilėraščių "Šatrijos kalnas". Antroji jaunuolė, tik 14 metų, Rūta Zemaitytė paskambino porą kūrinių planu, o nuolatinis "Šilainės" akordeonistas Rimas Kasputis akordeonu pagrojo tris kūrinius.

Programą labai gražiai, su jumu pravedė studentas Linas Mikulionis. Programos atlikėjams ir svečiams birutininkių vardų padėką pareiškė Kristina Daugvydienė, o Gėnovaitė Vilkenė programos išpildytojus papuošė gėlytėmis.

Vėliau visi buvome pavaišinti skaniais birutininkių pagamintais pietumis.

Buvo ir laimingųjų: Antaninos Jonynienės dovaną - gražią keramikos vazą laimėjo Elena Kasputienė, Mėtos Šepetienės dovaną - lietuvišką lėlę - laimėjo Irena Laurinavičienė. A. GRINIUS

Norwood, Mass.

1973 m. vasario 3 d. įvyko SLA 131 Kuopos susirinkimas. Nariai išsirinko naują valdybą, kurios sąstatą sudaro: William Grinkevičius - pirmininkas, Jonas M. Pečiulis - protokolų sekretorius, ir Adomas Tumas - finansų sekretorius. Pranešama, kad ateity nariai turėtų siųsti savo mokesčius adresuodami broliui: Adomas Tumas, 42 Chapel Street, Norwood, Mass. 02062.

Tėvynė, 1973 m. balandžio 6 d.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Antanas Gussenas Dr. Vaclovas Paprockas Dr. Edmundas Ringus

Pyorrhoea-liga

Rašo DR. A. J. GUSSENAS

Tėvynės sveikatos skyriaus skaitytojai manęs dažnai klausia: - Nuo ko prasideda pyorrhoea liga? - Kokios ligos priežastys ir simptomai? - Ar ši liga pagydoma? - Šiuosy, nors ir labai suglaustoje formoje, bei lakoniškai, mėginasi į šiuos klausimus atsakyti.

Pyorrhoea liga Amerikoje labai paplitusi. Ja serga jauni, suaugę ir net seni. Kodėl taip yra, negalima tiksliai pasakyti. Nūdien mokslininkai ligos priežasčių tyrinėtojai štai ką sako: Vieni jų konstatuoja, būk tai dantų ir jų dėsnų iš pat jaunystės nepriežiūra. Kiti sako, kad dėl cheminių konservų blogos mitybos dėsnos sužalotos. Bet nei vieni, nei antri neturi tikrų pirmapradžių pagrindų tai ligai nustatyti.

Ligos pagrindinės priežastys yra dalinamos į dvi rūšis: veikiančios ir neveikiančios. Veikiančios priežastys yra: patogeniški mikroorganizmai ir bakterijos: streptococcus viridans, endameba buccalis, fusiform bacillus ir spirocheta.

Neveikiančios priežastys yra: dantų nesukandimas, krevi dantys, plačios tarpdantės, prastas - pigus dantų taisymo darbas - tiltelių, vainikėlių, auksinių, sidabrinių ir porcelianinių lydinių -, dantų nevalymas, nuodingi vaistai, darbas prie švino, vario, sieros, gyvojo sidabro ir tūlių kūno vidaus ligų.

Ligos simptomai tokie: dantų dėsnos paraudonuoja, patinsta, dėsnos minkštėja, jas skaudžia, kraujuoja, iš tarpdančių trykšta pūliai su krauju, dėsnos atkrinta nuo dantų ir dantys ilgėja. Žandikaulio paviršius rūdija, pūna ir burnos kvapas labai dvokia. Dantys išsiliuosuoja, išklimba, kartais net patys iškrinta arba galima net pirštais ištraukti.

Manding, liga paliečia tokius žmones, kurie netiki į burnos švarą, kurių vidaus organizmas nusilpęs ir beturi mažai atsparumo net ir kitoms bakterinėms ligoms. Šiai ligai labai daug paveikęs sifilis, cukraligė, džiova ir osteomyelitis.

Nuo pyorrhoealigos išsivysto reumatas, artritas, virškinimo organų sukliurimas, sclerozas, įvairūs širdies sutrikimai taip jaunuose, taip ir suaugusiuose žmonėse.

Vidinis organų pūliais apnuodijimas būna dvejopas: 1. iš dantų dėsnų pūlinių bakterijų nuodai persikošia per kraujo indelių sienelės ir tiesioginiai patenka į kraujo takus, kuriais išsinešioja po visą žmogaus kūną; 2. pūliai iš dantų dėsnų burnoje susimaišo su maistu ir patenka į skrandį ir žarnas.

Burnoje nuo pūlių apsinuodija migdolai, pagamina bronchinių vamzdelių įdegimą ir netgi plaučių ligas. Nuo pūlių viduriuose užsinuodija skrandis ir žarnos. Juose susimontuoja žaizdos, kurios pavirsta ulceriais ir net baigiasi vėžiu!

Ne tik suaugę ir seni kenčia nuo šių ligų, dėl jų kankinasi ir nuo 13 ir iki 17 amžiaus metų jaunuoliai. Jie kenčia ne tik nuo reumato ir apendiko, kenčia ir nuo įvairių širdies sutrikimų. O kur dar visos kitos juos kankinančios ligos!

Ar pyorrhoea liga pagydoma? Pirma ir antra jos rūšis galima pagydyti. Bet trečioji jos rūšis - jau nepagydoma.

Gydant pyorrhoea ligą, pirmiausia būtina fotografuoti X-Ray spindulių peršvietas. Vien jų pagalba tegalima nustatyti tikrąją ligos diagnozę.

Žmogui, sergančiam šia liga, reikia būti labai atsargiam - nepakliūti į komersanto gydytojo rankas, o labiausiai į tų, kurie plačiai reklamuojasi, būk viską pagydą.

Visuomet kreipkitės tik į sąžiningą dantų gydytoją, nes jis tėra kompetetingas teisingai patarti kaip pyorrhoea ligą pagydyti.

Brangieji, būkite atsargūs, saugokite dantų sveikatą. Juos gerai prižiūrėkite. Tuomet bus ir mažiau progų pyorrhoea ligai veistis, plėstis ir bujoti!

Tėvynė, 1973 m. balandžio 6 d.

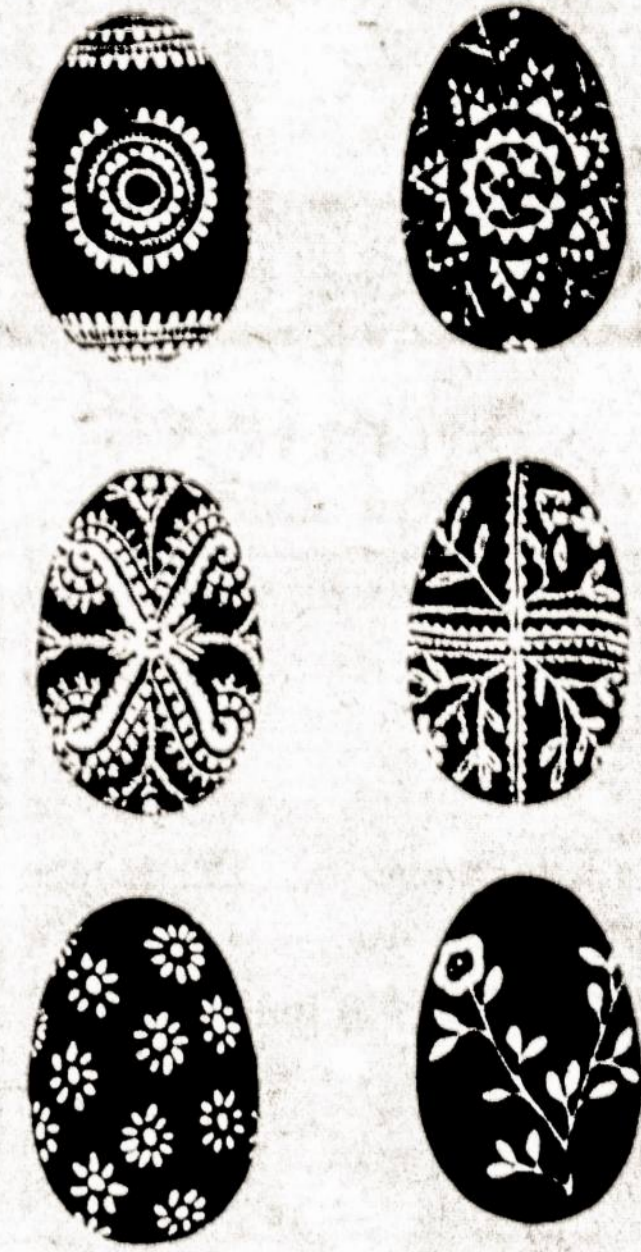
Velykos

(Pabaiga iš 1 pusl.)

Velykų kiaušinis ir Velykų zuikis yra tradicija arba legenda išlikusi iš gilios senovės. Zuikis senovės Egipte ir kitų tautų mitologijoje buvo vaisingumo arba atnaujintos gyvybės simbolis. Tokiu būdu jis buvo gretinamas su Velykų kiaušiniu. Pasakojama, kad zuikis deda margučius į tam tikrose vietose paslėptas gūžteles, kad vėliau Velykų rytą vaikai juos rastų. Paprotys, kad vaikai Velykų rytą eina ieškoti paslėptų margučių, išlikęs iki šių dienų.

Senovėje, per Velykas, Anglijos katalikai valgydavo kumpį, tuono-rėdami išreikšti lyg panieką žydų papročiu, draudusiam kiaušieną valgyti.

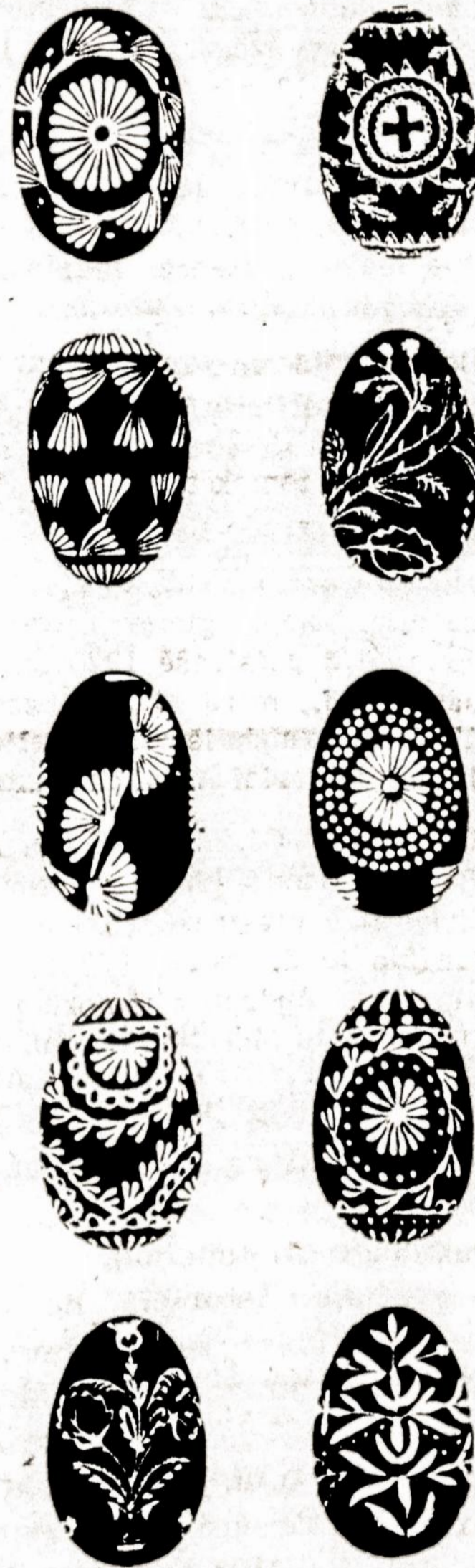
Vėliau papročiai paplito, susimaišė, tautos juos įsisavino viena iš kitos. Kartais sunku ir bepasa-kyti, iš kur tas ar kitas paprotys kilęs. Tik Velykų iškilmingumas liko toks pat. Ir Velykų stalas iškilmingas.

Certain Lithuanian designs of the ceramic art are also employed in the decoration of Easter egg-shells which is still common in most parts of the countries of Eastern Europe, in Poland, Roumania, Czechoslovakia and Russia, though not with the neighboring Latvians.

In Lithuania this custom is mentioned in documents of the 16th century.

Egg shells are not only painted at Easter, but, in certain regions, at other feasts also, as e. g. on St. George's Day or at Whitsuntide. This is done in two different manners; either the eggs are plunged in the colored liquid and the design is then engraved with a knife, or in imitation of the technique of the Javanese batik; the figures are designed by the application of wax. Afterwards, the egg is soaked in the color. When the wax is removed, the ornaments appear in white. A great variety of shades is obtained by using a series of colored baths. Some of the designs used in pottery are retained, such as firs, rosaces, stars, dots, zigzags, a few types of flowers, but the design is small and condensed, it covers the egg with a network of lace. The potter turns goldsmith. These designs have distinct names, the adder, chicken's feet, the rake, butterflies, snow crystals. But these names are more or less symbolical and have only a very distant connection with the corresponding design. In general the background is dark, black or dark brown, blue or red. It resembles island wood more than egg shell.

Velykinės verbos Lietuvoje

Numire Pranas Spūdis

PASKUTINĮ KARTĄ ATSIŠVEIKINOME PRANA SPUDI

Pranui Spūdžiui atsisveikinimo žodį taria SLA Centro išdėninkė Euphrosine Mikužiūtė, SLA Pildomosios Tarybos vardu. Atsisveikino įvairių organizacijų atstovai: SLA išdo globėjas adv. Steponas Bredes, Jr.; kun. dr. Petras Dagys, J. Vilkaitis, dr. prof. Jokubas Stukas ir muzikas Mykolas Cibas, kaip buvusio Brooklyno Operetės choro dirigentas. Ave Maria pagiedojo solistas Mečislovas Razgaitis. Dešinėje atsisveikinimų pravedėjas red. Jonas Valaitis. Velionis palaidotas kovo 26 d. Cypress Hills kapinėse. Žemiau - E. Mikužiūtės kalba.

Šiandien paskutinį kartą mes čia susirinkome pagerbti ir atsisveikinti su mūsų visų mylimu draugu - velioniu Pranu Spūdžiu ir kartu tyliai palūdėti su jo žmona Brone, su jų abiejų giminėmis - seserimis, brolierais, brolienėmis, seserėvaisiais ir broliėvaisiais, kurių atminty jis buvo ir pasiliks geras dėdė.

Pranas Spūdis susirgo staiga. . . ir nepaėjus nė 24 val., - užmerkė akis anksti rytą, 1973 m. kovo 23, sulaukęs vos 76 metų amžiaus.

Visai neseniai paminėjome - Prano ir Bronės Spūdžių 42-tąją vedybinio gyvenimo sukaktį, kartu paminėjome ir Prano gimtadienį jų svetinguose ir vaišinguose namuose.

Pranas Spūdis atitarnavo Lietuvos kariuomenėje. Tada dėdės kviečiamas atvyko į JAV.

Pranas į Naująjį Pasaulį atvyko 1925 m. į Maiseville, Pa. 1930 m. išvyko į Montrealį, Kanada. Ten 1931 m. susituokė su Brone Ramanauskaite. 1938 m. Spūdžiai grįžo į JAV. Pirmiausia apsigyveno Philadelphijoje, Pa., pas brolių Povilą. Vis ieškodami geresnio gyvenimo, atvyko į Brooklyną ir čia gyveno ir veikė iki šiai dienai.

Abu dirbo drabužių siuvimo pramonėje iki pensijos.

Taip galėtų ir baigtis Prano gyvenimo istorija. Bet Spūdžiams, tada dar jauniems ir energingiems jaunuoliams, to neužteko. Juodu ieškojo ir dvasinės bei organizacinės veiklos.

Jiems rūpėjo žmonijos gerovė ir kova už darbininkų geresnį gyvenimą. Tam tikslui jie įsijungė į siuvėjų uniją, Lietuvių 54-ąją skyrių Brooklyne; Lietuvių Darbininkų Draugiją, Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir į Lietuvių socialdemokratų veiklą. Laikas nuo laiko Pranas ėjo ir atsakingas pareigas šiose organizacijose, nepraleisdamas susirinkimų. Kaip gilus patriotas, uoliai rėmė ir Dariaus-Girėno skridimą, dalyvavo to komiteto rengtuose minėjimuose, visada pasirūpindamas ir vėliavų sargyba.

Velionis buvo aiškiai nusistatęs socialdemokratas. Jis giliai sekė tą politinę veiklą lietuvių gyvenime.

Jis rėmė visą lietuvių spaudą, ypatingai Naujienas ir Keleivį, kurių skaitytoju jis buvo nuo atvykimo į šį kraštą.

Jis buvo nepakeičiamas politinio nusistatymo žmogus, sekė pasaulinę politinę eigą ir visą lietuvių politinę veiklą.

Man dažnai tekdavo su juo pasikalbėti ir įvairiais klausimais padiskutuoti.

Pranas buvo geras ir atsakingas šeimos galva, gražiai sugyveno su žmona ir prijautė jai ir gelbėjo jos visuomeniškoje veikloje. Jis gražiai sugyveno ir su savo ir žmonos giminėmis. Jeigu giminės neatvykdavo bent kartą per metus pas Spūdžius, tai jis bent kartą per metus nuvykdavo pas juos. Neužmiršo jis ir giminių Lietuvoje, nuolat jiems teikdamas visokeriopą pagalbą. Ir pats buvo nuvykęs jų aplankyti.

Jis kartu su Brone darbavosi nuo karo nukentėjusių ateivių reikalais. Didelį jų skaičių priglaudė ir savo namuose ir stengėsi jiems padėti - įsikurti šioje šalyje.

Pranas buvo kuklus ir tylus. Bet jis buvo gilus galvotojas ir planuotojas. Jis viską tvarkė pagal apgalvotą planą, viską atlikdamas nustatytą laiku.

Jis yra ir bus geras senųjų lietuvių ateivių gyvenimo pavyzdys - tų ateivių, kurie savo pastangomis nugalėjo visus vargus ir pasiekė geresnio gyvenimo ne tik sau, bet ir šeimai ir draugams. Jis nesigailėdavo nei finansų, nei laiko. Man atvykus į New Yorką gyventi, abu Spūdžiai mane iš karto priėmė kaip šeimos narę.

Susivienijime Lietuvių Amerikoje visi nariai yra laikomi artimais broliais ir sesėmis. Susivienijimui yra brangus kiekvienas narys. Velionis SLA 335 Kuopos nariu išbuvo virš 30 metų. Didžiu apgailėstavimu perduodu nuoširdžią užuojautą velionio žmonai Bronei ir jo giminėms ir artimiesiems Amerikoje ir Lietuvoje. Šią užuojautą perduodu SLA prezidento Povilo Dargio, SLA Pildomosios Tarybos, Pastoviųjų Komisijų ir SLA brolių ir sesių vardu.

Pranai, ramiai ilsėkis, tinkamai ir pareiagingai atlikęs savo gyvenamo laikotarpio nusistatytus ir pasirinktus uždavinius. Mūsų širdyse ir mintyse Tu pasiliksi amžinai. E. MIKUŽIŪTĖ

Po atsisveikinimo žodžio užuojautą Bronei Spūdienei reiškia kun. dr. Petras Dagys.

S. Narkėllūnaitės nuotraukos